

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

**Проректор з наукової роботи
Західноукраїнського
національного університету**

Микола ДИВАК

20 24 р.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Іващука Олега Валентиновича на тему: «Економічна дипломатія України в умовах нового світового порядку», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 29 – Міжнародні відносини за спеціальністю 292 – міжнародні економічні відносини

ВИТЯГ

**із протоколу засідання фахового семінару кафедри міжнародної економіки
Західноукраїнського національного університету
від «5» червня 2024 року, протокол № 8**

ПРИСУТНІ: завідувач кафедри міжнародної економіки, д.е.н., професор Зварич І. Я.; професор кафедри міжнародної економіки, д.е.н., професор Савельєв Є. В.; завідувач кафедри міжнародних економічних відносин, д.е.н., професор Зварич Р. Є.; професор кафедри міжнародної економіки, д.е.н., професор Іващук І. О., професор кафедри міжнародної економіки, д.е.н., доцент Кравчук Н. Я., професор кафедри міжнародної економіки, д.е.н., професор Куриляк В. Є.; професор кафедри міжнародної економіки, д.е.н., професор Ліщинський І. О.; професор кафедри міжнародної економіки, д.е.н., професор Лизун М. В.; професор кафедри міжнародного права та міграційної політики, д.е.н., професор Фліссак К. А.; доцент кафедри міжнародної економіки, к.е.н. Герман Л. Т.; доцент кафедри міжнародної економіки, к.е.н., доцент Карась О. С.; аспірант Ванкевич І. С., аспірантка Драпак Т. І.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ

Обговорення дисертаційного дослідження дисертанта Іващука Олега Валентиновича на тему: «Економічна дипломатія України в умовах нового світового порядку», поданого на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 29 – Міжнародні відносини за спеціальністю 292 – міжнародні економічні відносини щодо її рекомендації для захисту.

СЛУХАЛИ:

1. Доповідь дисертанта Іващука Олега Валентиновича про результати дисертаційного дослідження на тему «Економічна дипломатія України в умовах нового світового порядку».

Івашук Олег Валентинович доповів про результати проведеного дослідження, обґрунтував актуальність теми, розкрив його мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження. Зазначив, що впродовж останнього століття світовий порядок зазнає суттєвих трансформацій, спостерігається наявність не лише економічних криз, а й криз глобальної довіри, поглиблення геополітичної нестабільності, що спонукають країни до пошуку нових інструментів глобальної інтеграції, поступового переходу від централізованих методів просування інтересів до використання інструментів «м'якої сили», в тому числі й економічної дипломатії.

Метою дисертаційної роботи є поглиблення теоретичних концептів економічної дипломатії в контексті формування нової конфігурації світового порядку та розробка прикладних рекомендацій щодо стратегічних пріоритетів економічної дипломатії України та багатовекторності її реалізації. Об'єктом дослідження є економічна дипломатія в контексті трансформації світового порядку. Предметом дослідження є теоретичні та прикладні аспекти розвитку економічної дипломатії України в умовах формування нового світового порядку.

Івашук О. В. окреслив наукову новизну та практичну цінність одержаних результатів, наголосив, що сучасний глобалізований світ неможливий без структурованого та дієвого світового порядку; зазначив, що новаторство дослідження полягає в обґрунтовані концептуальної моделі архітекtonіки економічної дипломатії України в умовах формування нового світового порядку. Підтверджено необхідність дослідження нового світового порядку крізь призму міждисциплінарного дискурсу. У роботі систематизовано основні періоди, концепції та характеристики світового порядку. Встановлено, що світовий порядок, який сформувався після Першої світової війни, лише набув певних контурів і глобального обговорення. Аргументовано, що успішність діяльності міжнародних організацій підпадає під сумнів, оскільки існує криза довіри між країнами та світовий порядок демонструє свою хиткість через неможливість забезпечення миру і безпеки. Підтверджено зростання кількості конфліктів між країнами, які періодично змінюють баланс сил у регіонах, спричиняють гуманітарні кризи, завдають непоправної шкоди національним економікам і підривають довіру до багатосторонньої дипломатії. Обґрунтовано роль економічних чинників у формуванні нового світового порядку, який змінюється під впливом глобальних трансформацій, що дозволило виокремити п'ять етапів формування світового порядку, визначити їх економічний вимір та навести основні характеристики кожного з них. Підтверджено, що сучасна дипломатія під впливом глобальних трансформацій набуває нових рис, з'являються нові форми та інструменти, способи комунікації та подання інформації. Запропоновано авторське визначення економічної дипломатії та її основні види. Обґрунтовано багатofункціональність економічної дипломатії та її залучення до матриці секторальних взаємодій нового світового порядку. Аргументовано, відсутність єдиного показника, який би характеризував активність країни щодо реалізації економічної дипломатії. Запропоновано методику розрахунку Інтегрального індексу економічної дипломатії, який охоплює інвестиційну та торговельну активність країн, соціальні взаємодії, дипломатичну присутність та безвізовий режим. Ідентифіковано позиції країн за рівнем Індексу економічної

дипломатії та визначено місце України. Підтверджено, що Україна використовує інвестиційну та торговельну сфери для успішної інтеграції у глобальний простір. Проаналізовано сучасні тренди економічної дипломатії України. За допомогою методів економетричного моделювання виявлено стримуючі та стимулюючі фактори впливу на економічну дипломатію країн, розраховано Індекс економічної дипломатії України та побудовано прогностичні моделі. Проведено оцінку сучасних трансформацій світового порядку та підтверджено, що глобальна нестабільність впливає на практики та основні вектори економічної дипломатії. Проаналізовано основні виклики економічній дипломатії України в контексті трансформацій світового порядку, серед яких виокремлено протекціоністські бар'єри, які завдають великої шкоди країнам, поглиблюють фінансову та економічну нестабільність, порушують глобальні ланцюги постачання, збільшують витрати та створюють невизначеність для компаній, що працюють за кордоном. Аргументовано необхідність формування траєкторії розвитку мережевої економічної дипломатії України, яка охоплюватиме функціональну, інституційну та просторову багатовекторність. У процесі наукового дослідження також було отримано інші наукові результати, які відрізняються науковою новизною, мають важливе практичне та теоретичне значення.

Дисертант також вказав на апробацію одержаних результатів дослідження, їх практичне впровадження та основні публікації за темою дисертації.

2. Запитання до дисертанта.

До дисертанта були поставлені запитання учасниками засідання, зокрема:

1) професор кафедри міжнародного права та міграційної політики, д.е.н., професор Фліссак К. А.:

– Практику яких країн у реалізації економічної дипломатії Ви вивчали у Вашому дослідженні?

– Досвід яких з них може бути імплементовано в практику України і чому?

2) професор кафедри міжнародної економіки, д.е.н., професор Лизун М. В.:

– У Вашій роботі Ви часто звертаєтесь до публічної та класичної дипломатії. Чому у Вас така позиція, та як Ви можете її обґрунтувати?

3) професор кафедри міжнародної економіки, д.е.н., професор, Ліщинський І. О.:

– У Вас назва дисертації «Економічна дипломатія України в умовах нового світового порядку». Категорія «новий світовий порядок» з'явилася у 1990-х роках для характеристики стану економічної дипломатії у період розпаду СРСР. В концептуальному плані новому світовому порядку відповідали концепції в рамках нового регіоналізму, але після фінансової кризи новий регіоналізм поступово змінився компаративним, порівняльним регіоналізмом. За останні 15 років, компаративний регіоналізм трішки застарілий, тому що у нас нові реалії та нові виклики, завіси між заходом і сходом, між демократичними та авторитарними центрами. Наскільки коректно зараз вести мову про термін «новий світовий порядок» в сучасному світі?

4) завідувач кафедри міжнародних економічних відносин д.е.н., професор, Зварич Р. Є.:

– Сьогодні спостерігається повернення світу до біполярності: з одного боку G7, а з іншого – лідери БРІКС. Скажіть будь ласка, на Вашу думку та виходячи із результатів Вашого дослідження, чи змінює Китай сьогодні новий світовий порядок?

– Які дипломатичні вектори переслідує Китай щодо України?

5) професор кафедри міжнародної економіки, д.е.н., професор Савельєв Є. В.:

– Що Ви розумієте під терміном економічна дипломатія?

– Чи є в Україні розроблена стратегія економічної дипломатії?

6) професор кафедри міжнародної економіки, д.е.н., професор Куриляк В. Є.:

– Яка роль української діаспори у процесах економічної дипломатії у контексті вашого об'єкта дослідження?

– Які саме країни найбільше залучені в ці процеси через діаспору?

7) завідувач кафедри міжнародної економіки, д.е.н., професор Зварич І. Я.:

– Чи можна загалом використовувати термін «українська економічна дипломатія»?

Дисертант Іващук Олег Валентинович дав вичерпні та ґрунтовні відповіді на поставлені запитання, що характеризує його наукову зрілість.

3. Висновок наукового керівника професора кафедри міжнародної економіки, доктора економічних наук, доцента Кравчук Наталії Ярославівни (подано висновок).

Кравчук Н.Я. наголосила на актуальності теми дослідження дисертанта, його значенні для практики, бо наукове обґрунтування системних детермінант розвитку економічної дипломатії України в контексті формування нового світового порядку має не лише академічне, але й практичне значення. Одержані результати дослідження Іващука О. В. характеризуються науковою новизною та є основою для подальшого розвитку теоретичних і прикладних аспектів реконфігурації економічної дипломатії України в контексті формування нового світового порядку. В процесі дослідження використаний математичний апарат, який дає можливість перевірити усі висунуті гіпотези та побудувати прогнози на перспективу.

Науковий керівник зазначила, що вперше у роботі йде мова про формування нової архітектоники економічної дипломатії, ключовим принципом для якої є принцип неієрархічного, принцип так званого горизонтального лідерства, бо спостерігається відхід від вертикальної класичної дипломатії.

Науковий керівник підкреслила, що формується українська модель економічної дипломатії, бо Україна пропонує світу Кримську платформу, Українську формулу миру, бере участь у Рамштайн (з 50-ти країн списку Рамштайн у 20-ти з них немає посольств України) та інші. Це приклад горизонтального лідерства. Дисертаційна робота на дану тему є досить багатогранною та комплексною, оскільки міждисциплінарним є дослідження як нового світового порядку, так і економічної дипломатії, яка охоплює і політичні

питання, і економічні, і питання, які лежать в площині цифрових рішень.

Науковий керівник зазначила, що дисертант у своєму дослідженні робить акцент на стратегічних векторах розвитку економічної дипломатії України, що є на часі, бо на сьогоднішній день немає єдиного підходу до питання відновлення України, оскільки, перш за все потрібне економічне відновлення, яке вимагає кроссекторальної економічної реновації, оскільки ми не можемо відновити те, що було до війни; Україна має використовувати нові підходи на основі інструментарію економічної дипломатії для формування нової моделі своєї зовнішньої присутності та суб'єктності на світових ринках і загалом, у зовнішній політиці.

Загалом робота характеризується міждисциплінарністю наукового дискурсу, який важливий у сучасних наукових дослідженнях. Робота за змістом, формою і назвою – відповідає спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини», вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.

4. Виступили.

Рецензент, д.е.н., професор Фліссак К. А. зазначив, що приємно побачити що в Західноукраїнському національному університеті до захисту готується робота з економічної дипломатії, тому що в 2007 р. мав безпосередньо відношення до того, щоб така дисципліна викладалася в університеті. А вже цього року з'являється нова освітня програма «Економічна дипломатія». Тема дослідження є актуальною, а дисертація новаторською, яка містить елементи наукової новизни та має практичне значення, що підтверджене впровадженням окремих положень роботи. Структура дисертації логічно розкриває тему. При написанні роботи опрацьовано значний обсяг літературних джерел, більша половина з яких є іноземними. Автором вдало обраний математичний апарат для дослідження, тому що здебільшого на практиці для оцінки використовуються або експертні оцінки, або опитування і анкетування, що має суб'єктивний характер. Автором удосконалено існуючі методики визначення Інтегрального індексу економічної дипломатії, що відображає активність країни у цій сфері, та запропоновано підхід до оцінювання впливу на економічну дипломатію ряду показників. На думку рецензента, такі підходи автора у майбутньому можуть бути використані науковцями для продовження дослідження щодо інших держав. Робота має логічну структуру та послідовність викладення матеріалу. Рецензент відзначив кілька зауважень, які можуть покращити роботу: варто уточнити об'єкт дослідження; не зовсім зрозуміло для чого підрозділ 2.2 починається з екскурсу в історію УНР; по тексту слід врахувати період переходу ЄЕС до ЄС, тому правильно поставити назви інтеграційного об'єднання; автор досить вдало подає власне бачення економічної дипломатії, але не завершує його власними висновками, які по тексту не є згрупованими (питання 1.1 і 1.2), хоча загальні висновки у роботі є конкретними та обґрунтованими; дискусійною є позиція автора щодо виокремлення географічного розташування України як сильної сторони в таблиці SWOT-аналізу, бо такий підхід є неоднозначним. Як побажання, рецензент висловив пропозицію при розробці прогнозних моделей

економічної дипломатії України обрати поліноміальну функцію, яка часто дає непогані прогностичні результати.

Рецензент зазначив, що вказані зауваження мають уточнюючий характер та не занижують позитивної оцінки дисертаційної роботи Іващука О. В., яка є самостійно виконаною науковою працею, яку він підтримує і рекомендує до захисту на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини».

Рецензент, д.е.н., професор Лизун М. В. відмітила актуальність теми дослідження, теоретичне і практичне значення дослідження, та акцентувала увагу, що дисертаційна робота є новаторською і своєчасною, особливо для України, бо зараз економічна дипломатія тільки формується в країні, але це можливість розвивати її швидкими темпами в сучасних складних умовах. Автор у роботі враховує виклики для економічної дипломатії в умовах сьогодення, тому що це зовсім новий етап у розвитку публічної дипломатії – війна показала, що за допомогою інструментів публічної дипломатії вдалося зробити не менше, ніж за допомогою класичної дипломатії за попередні роки. Україна повинна врахувати досвід інших країн, як поєднувати ці інструменти. У роботі дисертант слушно представляє основні організаційні моделі економічної дипломатії країн світу. Рецензент вказала, що дисертація має значний економічний контекст, дає новий погляд на реконфігурацію світового порядку через призму економічних чинників. Автор розглядає світовий порядок у різних контекстах та вказує на його трансформації, що дозволило йому визначити вплив цих змін на економічну дипломатію. До пунктів новизни роботи віднесено обґрунтовану автором мережеву модель економічної дипломатії, яка поєднує просторову, функціональну на інституційну багатовекторність на основі запропонованих автором принципів.

У роботі зроблено вдалі спроби використання методів математичного моделювання для обґрунтування гіпотез та оцінки активності економічної дипломатії країни.

Разом з тим, рецензент зазначила, що на деякий графічний та розрахунковий матеріал немає посилання, що це авторська робота; варто останній етап в концепціях світового порядку доповнити російсько-українською війною, бо про це автор згадує у роботі і наводить як один із чинників геополітичної напруженості; дискусійною є позиція автора щодо елементів економічної дипломатії, тим не менше автор досить вдало подає їх аргументування у роботі.

Рецензент зазначила, що робота має підтвердження про впровадження результатів дослідження інституціями, які автор в роботі виділяє як акторів економічної дипломатії. Це говорить про практичне спрямування дисертації. За результатами дослідження дисертантом опубліковано 22 наукові праці, основні положення роботи пройшли апробацію. Загалом, автором одержані нові науково-обґрунтовані результати, запропоновано нове вирішення науково-прикладного завдання – обґрунтування теоретичних концептів економічної дипломатії в умовах нового світового порядку, запропоновано практичні рекомендації для розвитку економічної дипломатії України. Дисертація відповідає встановленим

вимогам та може бути рекомендована до захисту на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини».

В обговоренні дисертації взяли участь:

Д.е.н., професор, завідувач кафедри міжнародної економіки Зварич І. Я., яка вказала на актуальність даної теми дослідження і на вміння здобувача формувати власну думку. Зварич І. Я. зазначила, що дисертація містить елементи наукової новизни і може бути рекомендована до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини».

Д.е.н., професор, професор кафедри міжнародної економіки Савельєв Є. В., який зазначив, що, оцінюючи актуальність теми, отримані результати дослідження, аналітичну частину, методологію дослідження і використання математичних методів, є всі підстави стверджувати, що робота ґрунтовна і дуже важлива на сьогодні для України. Після війни сформується новий світовий порядок. Глобальний саміт, який має пройти в Швейцарії, певною мірою закладе економічні основи нового світового порядку. І важливу роль у цьому буде відігравати економічна дипломатія, її інституційна інфраструктура і кадрова політика. Тому вважаю, що дисертація Іващука О. В. є цікавою, а проблема, яку підняв здобувач з керівником, є сміливою.

Д.е.н., професор, професор кафедри міжнародної економіки Ліщинський І. О. відмітив актуальність теми та її практичне спрямування.

Д.е.н., професор, завідувач кафедри міжнародних економічних відносин Зварич Р. Є., який зазначив, що тема є надзвичайно актуальною і цікаво, бо ми живемо в дуже значимий час як для економічної дипломатії, так і формування нового світового порядку. Зварич Р. Є. наголосив, що зараз досить непрості часи і для глобальної економіки, і для економіки України; формуються два полюси, одним з яких є Китай та країни, які його підтримують, тому і запитання до здобувача було про Китай. Економічна дипломатія набуває своєї значимості для України, бо Україну чекає інфраструктурна відбудова та залучення інвестицій і технологій. І дана дисертація є справді новаторською з елементами наукової новизни, бо за економічною дипломатією – майбутнє України.

На підставі результатів обговорення присутні на засіданні

ПОСТАНОВИЛИ:

Прийняти висновок щодо дисертаційної роботи Іващука Олега Валентиновича на тему: «Економічна дипломатія України в умовах нового світового порядку», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 29 – Міжнародні відносини за спеціальністю 292 – Міжнародні економічні відносини як такої, що відповідає вимогам, які заявлені до дисертації, та пропонувати Вченій раді університету затвердити висновок фахового семінару.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Іващука Олега Валентиновича на тему: «Економічна дипломатія України в умовах нового світового порядку», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 29 – Міжнародні відносини за спеціальністю 292 – Міжнародні економічні відносини

Обґрунтування вибору теми дослідження та її зв'язок із планами наукових робіт університету. Впродовж останнього століття світовий порядок зазнає суттєвих трансформацій, змінюючись під впливом різних чинників. Глобалізація спричинила численні позитивні зміни для країн, водночас загострюються глобальні конфлікти та війни, поглиблюється суперництво країн, змінюється глобальний ландшафт, зростає геополітична нестабільність. Об'єктивно відбувається поступове переформатування світового порядку, де, поряд з геополітичними чинниками, зростає роль економічних. Останні десятиліття продемонстрували наявність не лише економічних криз, а й криз глобальної довіри, геополітичну нестабільність та формування нового світового порядку. В умовах глобальної невизначеності країни намагаються підтримати власну конкурентоспроможність на світових ринках, бути інвестиційно та торговельно відкритими, а тому здійснюють пошук нових інструментів глобальної інтеграції, залучаючи всіх акторів міжнародних відносин до інтернаціоналізації національної економіки всіма можливими дипломатичними каналами й з використанням інструментів «м'якої сили». Зважаючи на зазначене, набуває актуальності проблематика формування економічної дипломатії та використання її інструментів Україною в умовах реконфігурації світового порядку.

Дисертаційна робота є складовою фундаментального держбюджетного дослідження «Концепція відбудови та зеленої реконструкції України» (державний реєстраційний номер 0124U000003; Наказ ЗУНУ № 178 К/тр-НДЧ від 07.05.2024 р.); виконувалася в межах роботи з надання науково-професійних послуг за господарським договором «Надання консультативних послуг з питань роботи на платформі «NAZOVNI», яка є сервісом глобалізації українського бізнесу та головним інструментом просування експорту за кордон за сприяння українських посольств» (Наказ ЗУНУ № 219 К/тр-НДЧ від 27.06.2023 р.); науково-дослідних робіт кафедри міжнародних відносин та дипломатії – «Стратегічні домінанти економічної дипломатії в контексті формування нової конфігурації світового порядку» (державний реєстраційний номер 0121U111026) у підготовці розділів «Новий світовий порядок у міждисциплінарному дискурсі», «Концептуальні засади та системні детермінанти трансформації економічної дипломатії в умовах глобальних ризиків і загроз», «Моделі економічної дипломатії та типи геостратегічної політики України в умовах нового світового порядку»; «Новітні тренди розвитку міжнародних відносин» (державний реєстраційний номер 0123U100872) у підготовці розділів «Геополітична та геоекономічна фрагментація світу», «Україна у сучасній системі міжнародних відносин»; кафедри міжнародної економіки – «Геоекономічні та цивілізаційні виклики розвитку глобальної економіки» (державний реєстраційний номер

0121U111077) у підготовці розділу «Глобальні виклики для економічної дипломатії України».

Мета, завдання та методи дослідження. Об'єкт та предмет дослідження. Метою дисертаційної роботи є наукове обґрунтування та поглиблення теоретичних концептів економічної дипломатії країн в контексті формування нового світового порядку та розробка прикладних рекомендацій щодо стратегічних пріоритетів економічної дипломатії України та багатовекторності її реалізації.

Відповідно до зазначеної мети, у процесі дослідження визначено та вирішено такі завдання:

- узагальнити концептуальні засади сучасного світового порядку для виокремлення основних характеристик, що відображають його міждисциплінарність і багаторівневність;
- визначити економічні виміри світового порядку для обґрунтування домінуючих характеристик на різних етапах його формування;
- розкрити теоретичні концепти та організаційні моделі економічної дипломатії з метою виявлення особливостей її трансформації у контексті формування нового світового порядку;
- визначити методологічні підходи до формування архітекtonіки економічної дипломатії з метою обґрунтування кількісних індикаторів емпіричного аналізу й оцінки основних параметрів активності економічної дипломатії;
- проаналізувати сучасні тренди економічної дипломатії України для визначення і деталізації її характерних особливостей;
- оцінити вплив системних детермінант на економічну дипломатію України для виявлення факторів її розвитку;
- ідентифікувати вектори трансформації сучасного світового порядку для виявлення їхнього впливу на формування пріоритетів економічної дипломатії;
- виявити виклики для економічної дипломатії України з метою адаптації її інструментарію до вимог нового світового порядку;
- запропонувати модель багатовекторної реалізації економічної дипломатії України в умовах нового світового порядку та обґрунтувати стратегічні вектори її розвитку.

Методи дослідження. Для досягнення визначеної мети у дисертаційній роботі використано сукупність теоретичних, історичних, емпіричних та інших методів дослідження. Зокрема в дисертації застосовано: метод теоретичного узагальнення – для обґрунтування теоретичних концепцій економічної дипломатії та формування понятійного апарату дослідження; історичний метод – для розкриття передумов і етапів формування світового порядку, ретроспективи розвитку економічних чинників світового порядку; метод діалектичного пізнання – для окреслення теоретичних концептів світового порядку у міждисциплінарному дискурсі та формування методологічних основ архітекtonіки економічної дипломатії; метод аналогій і компаративного аналізу – для порівняння організаційних моделей економічної дипломатії в різних

країнах і виявлення кращих практик для використання в Україні; методи індукції та дедукції – для формулювання гіпотез, їхньої перевірки, узагальнення результатів та обґрунтування висновків; методи аналізу та синтезу – для виокремлення основних елементів економічної дипломатії та обґрунтування основних вимірів багатосторонньої економічної дипломатії України; метод моніторингу – для виявлення змін в економічній дипломатії під впливом трансформацій світового порядку та основних мегатрендів; метод SWOT-аналізу – при виявленні сильних і слабких сторін економічної дипломатії України, окресленні можливостей та загроз для її розвитку; методи обробки даних, зокрема: метод статистичного аналізу, метод головних компонент – для визначення Індексу економічної дипломатії, методи кореляційного і регресійного аналізу – для виявлення залежностей між показниками, кластерний аналіз – для групування країн за Індексом економічної дипломатії; табличний та графічний методи – для візуалізації даних, основних положень та результатів дослідження.

Об'єктом дослідження є економічна дипломатія в контексті трансформації світового порядку.

Предметом дослідження є теоретичні та прикладні аспекти розвитку економічної дипломатії України в умовах формування нового світового порядку.

Наукові положення, розроблені особисто дисертантом, та їхня новизна.
Наукова новизна одержаних результатів полягає в поглибленні теоретичних концептів економічної дипломатії країн у контексті формування нового світового порядку та розробці стратегічних пріоритетів економічної дипломатії України.

У процесі дослідження одержані такі найбільш вагомні наукові результати: вперше:

– обґрунтовано концептуальну модель архітекtonіки економічної дипломатії України в умовах формування нового світового порядку, що базується на мережевому підході, враховує вплив факторів зовнішнього і внутрішнього середовищ, розширює інструментарій економічної дипломатії, беручи до уваги основні світові тренди, глобальні виклики та сучасні міжнародні практики; активізує оновлення форматів міжнародних економічних взаємодій і забезпечує дифузю національних інтересів у багаторівневому світовому порядку з урахуванням стратегічних домінант економічної дипломатії держави, функціональної та інституційної багатовекторності економічної дипломатії України, її присутності у глобальному економічному просторі;

удосконалено:

– термінологічний апарат, зокрема деталізовано сутнісні характеристики світового порядку як багатогранного процесу, що дало змогу обґрунтувати його міждисциплінарний характер, деталізувати відмінності між світовим, міжнародним, регіональним порядками, визначити імперативи світового порядку в межах позитивної та нормативної методології;

– наукові підходи до оцінювання активності економічної дипломатії країн, на основі чого запропоновано та розраховано Інтегральний індекс економічної дипломатії, що, на відміну від існуючих підходів, враховує такі складові: багатосторонні інвестиційні угоди, регіональні преференційні торговельні

угоди, дипломатичні представництва країни за кордоном, Індекс безвізового режиму, соціальну складову Індексу глобалізації; ідентифіковано позиції країн у глобальному просторі за Інтегральним індексом економічної дипломатії, виявлено кореляційні зв'язки між структурними елементами цього індексу та проведено ранжування країн за рівнем активності економічної дипломатії. Такий підхід дає змогу розрахувати Індекс економічної дипломатії України за період 2012–2021 рр. та побудувати прогностичні моделі;

– методологічні підходи до побудови архітектури економічної дипломатії України, що дало змогу аргументувати необхідність врахування системних детермінант при розробці економічних траєкторій розвитку країн в умовах нового світового порядку;

– інституційно-функціональні підходи до реалізації багатовекторності економічної дипломатії України, що, на відміну від існуючих, доповнені новими акторами міжнародних економічних взаємодій; сучасними функціональними проявами економічної дипломатії, які спрямовані на вирішення політичних, соціальних, економічних та інших завдань, підтримку їхнього збалансування, на економічне зростання та підтримання соціального прогресу, забезпечення енергетичної безпеки, зменшення зовнішніх ризиків, адаптацію до трансформацій світового порядку;

набули подальшого розвитку:

– підходи до формування нового світового порядку під впливом глобальних мегатрендів, на основі чого узагальнено етапи його формування з окресленням концептуальних положень, основних характеристик та економічних наслідків трансформації світового порядку на кожному з етапів та їхній вплив на розвиток пріоритетів економічної дипломатії;

- теоретичні підходи та організаційні моделі економічної дипломатії; у результаті виявлено її трансформації в умовах нового світового порядку та запропоновано розглядати економічну дипломатію з позицій системного підходу у трьох аспектах (як науку, практичний вид діяльності та мистецтво прийняття рішень);

- теоретико-методичні підходи до визначення впливу на економічну дипломатію країн запропонованих системних детермінант, що дало змогу виявити чинники, які стимулюють активність економічної дипломатії;

– виявлення особливостей розвитку економічної дипломатії України під впливом трансформацій світового порядку, поглиблення глобальної нестабільності та появою нових викликів, що дало змогу обґрунтувати її сучасні тренди, які охоплюють структурні зміни зовнішньої торгівлі та залучення іноземних інвестицій, посилення співпраці України з міжнародними організаціями та Європейським Союзом, зміну просторових векторів економічної дипломатії та ін.; сформулювати пріоритети та обґрунтувати появу нових компонентів економічної дипломатії: енергетичної дипломатії, екологічної, технологічної та цифрової; на основі SWOT-аналізу економічної дипломатії України запропоновано рішення для використання можливостей або запобігання виникненню загроз, визначено стратегічні вектори розвитку.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються. Дисертація є самостійно виконаним науковим дослідженням. Усі наукові результати, що викладені в дисертації і виносяться на захист, отримані автором особисто. Наукові положення, висновки, рекомендації, які сформульовані у дисертації, є теоретично обґрунтованими та достовірними. Наукова обґрунтованість та достовірність основних положень дисертації, отриманих результатів, висновків і сформульованих рекомендацій забезпечується завдяки застосуванню загальнонаукових і спеціальних методів наукових досліджень. Дисертаційна робота ґрунтується на використанні широкої фактологічної бази та аналітичних матеріалів Організації Об'єднаних Націй, Світового банку, Світової організації торгівлі (СОТ), Конференції ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД), Міжнародного валютного фонду, Світового економічного форуму, Швейцарського інституту КОФ, інших міжнародних організацій та аналітичних центрів, Державної служби статистики України. Аргументованість, достовірність та обґрунтованість, зроблених у дисертаційній роботі висновків та рекомендацій, підтверджується глибоким аналізом фахової літератури. В процесі дослідження опрацьовано значну кількість літературних джерел – 256, у тому числі іноземних, що включають наукові статті українських і зарубіжних учених, монографії, ресурси мережі Інтернет. Зазначене підтверджує високий ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій дисертаційної роботи.

Практичне значення роботи. Основні положення, викладені в дисертації, та висновки доведені до рівня теоретичних та методичних розробок, практичних рекомендацій. Теоретичні положення та прикладні рекомендації щодо багатовекторності реалізації економічної дипломатії України в умовах формування нового світового порядку можуть бути використані у практичній діяльності основних акторів економічної дипломатії та у подальших наукових розробках.

Наукові пропозиції та результати дисертації використано у діяльності: Державного підприємства «Генеральна дирекція з обслуговування іноземних представництв» (довідка № 17Д/МУ від 02.02.2024 р.), Почесного консульства Угорщини в м. Тернопіль (довідка № 08/04/2024 від 08.04. 2024 р.), Управління міжнародного економічного співробітництва та інвестиційних проектів і Департаменту економічного розвитку і торгівлі Тернопільської обласної військової адміністрації (довідка № 05-4544/11 від 29.04.2024 р.). Окремі результати дисертаційної роботи використовуються у навчальному процесі Західноукраїнського національного університету під час викладання дисциплін «Міжнародна економічна діяльність», «Міжнародне співробітництво», «Міжнародна економічна політика», «Міжнародні відносини та світова політика», «Міжнародна політика та економічна дипломатія», «Україна в сучасних геополітичних процесах», «Міжнародні системи та глобальний розвиток» (довідка № 126-31/1385 від 26.06.2023 р.).

Повнота викладення матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, у дисертації використано лише ті ідеї та положення, які є результатом особистої роботи здобувача. Основні результати дисертаційної роботи опубліковано в 22

наукових працях загальним обсягом 10,63 д. а. (з яких особисто автору належать 5,1 д. а.), у тому числі: 9 праць – у наукових фахових виданнях, 1 публікація – в іншому виданні, 2 публікації – у наукових періодичних виданнях інших держав і 10 публікацій апробаційного характеру.

Список публікацій здобувача за темою дисертації:

в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Іващук О. О., Іващук О. В. Антикризові механізми відновлення стійкості банківської системи в умовах глобальної нестабільності. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України: зб. наук. пр. 2018. № 5 (133). С. 141–146. (0,5 д.а., особисто автору – 0,25 д.а.: обґрунтовано нестабільність економічного розвитку в Україні в умовах криз). URL: https://ird.gov.ua/sep/doi/sep2018.05.141_u

2. Zhyvko M. A., Zastavnyy A. R., Ivashchuk O. V. Civilization challenges to global economic development. Регіональна економіка. 2020. № 4 (98). С. 131–142. (0,8 д.а., особисто автору – 0,3 д.а.: проведено аналіз асиметрій соціально-економічного розвитку країн під впливом глобалізації). DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2020-4-16>

3. Живко М. А., Гонак І. М., Іващук О. В., Принц В.А. Економічне суперництво країн в умовах мілітаризації національних економік. Інноваційна економіка. 2021. № 7–8. С. 124–135. (0,8 д.а., особисто автору – 0,2 д.а.: окреслено тенденції мілітаризації національних економік та їх вплив на відносини між країнами). DOI: <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2021.7-8.17>

4. Іващук І. О., Кравчук Н. Я., Іващук О. В., Заставний А. Р. Країни Арабського світу в сучасних геоекономічних процесах: детермінанти розвитку та прогресу. Інноваційна економіка. 2022. № 2–3. С. 85–97. (1,0 д.а., особисто автору – 0,3 д.а.: проаналізовано вплив глобальних трансформацій на розвиток регіональних економік та країн). DOI: <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2022.2-3.12>

5. Хоменська І. В., Іващук О. В. Базові концепти публічної дипломатії. Інноваційна економіка. 2022. № 4. С. 13–19. (0,6 д.а., особисто автору – 0,3 д.а.: узагальнено теоретичні концепти до розуміння публічної дипломатії в умовах глобальних трансформацій). DOI: <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2022.4.2>

6. Іващук І. О., Запужляк В. З., Іващук О. В. Економічна дипломатія як детермінанта економічного прогресу та стратегічний пріоритет розвитку країн. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2022. Вип. 3–4. С. 44–57. (0,9 д.а., особисто автору – 0,3 д.а.: проаналізовано досвід окремих країн світу в реалізації економічної дипломатії). DOI: <https://doi.org/10.35774/ibo2022.03-04.044>

7. Іващук О. В., Казьмерчук В.В. Геополітичне протистояння країн та економічні виміри формування нового світового порядку. Інноваційна економіка, 2023. № 4. С. 165–173. (0,6 д.а., особисто автору – 0,4 д.а.: проаналізовано економічні виміри формування нового світового порядку). DOI: <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2023.4.23>

8. Іващук О. О., Іващук О.В. Інвестиційна та торговельна компоненти економічної дипломатії України в умовах глобальних мегатрендів. Соціально-

економічні проблеми сучасного періоду України: зб. наук. пр. 2023. Вип. 6 (164). С. 47–54. (0,6 д.а., особисто автору – 0,4 д.а.: ідентифіковано основні мегатренди та їх вплив на економічну дипломатію). DOI: <https://doi.org/10.36818/2071-4653-2023-6-7>

9. Заставний А., Іващук О. Сучасні тренди економічної дипломатії України на Близькому Сході. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2024. № 1. С. 415–421. (0,75 д.а., особисто автору – 0,6 д.а.: проаналізовано сучасні тенденції розвитку економічної та дипломатичної співпраці України з країнами Близького Сходу). DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-326-65>

10. Луців Р. С., Іващук О.В. Економічні можливості «розумних міст» в контексті формування нового світового економічного порядку. Бізнес-інформ. 2024. № 2. С. 27–35. (0,63 д.а., особисто автору – 0,3 д.а.: розкрито роль «розумних» міст як нових центрів економічної співпраці під впливом формування нового світового порядку). DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-2-27-35>

11. Voytshchuk A., Ivashchuk O., Ivashchuk O. The tendencies of global development and countries integration into global customs space. PERSPECTIVES – Journal on economic issues. 2019. № 1. P. 34–47. (0,8 д.а., особисто автору – 0,4 д.а.: визначено глобальні тренди економічного розвитку). URL: <http://perspectives-ism.eu/contents/1-2019/1-2019-034-voytshchuk/>

12. Zhyvko M., Gonak I., Ivashchuk O. Ukraine in the System of Economic Rivalry Between Countries in Conditions of Global Instability. Kobe Gakuin economic papers. 53 (3): 2021.12. P.15–29. 神戸学院経済学論集= Kobe Gakuin economic papers/神戸学院大学経済学会 編. 2021. Journal article, (0,6 д.а., особисто автору – 0,2 д.а.: проведено SWOT-аналіз позиціонування України в глобальній системі економічного суперництва в умовах глобальної нестабільності). URL: https://kobegakuin-economics.jp/wp-content/uploads/2022/07/202112_53_015.pdf

які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

13. Герман Л., Іващук О. Напрями подолання соціальної нерівності економічного розвитку. Монетарні і фінансові аспекти стабільного економічного розвитку: зб. тез доп. Всеукр. наук. інтернет-конф. (м. Тернопіль, 10 лист. 2018 р.). Тернопіль : Вектор, 2018. С. 325–327. (0,2 д.а., особисто автору – 0,1 д.а.: визначено детермінанти економічного розвитку України).

14. Кравчук Н.Я., Іващук О.В. Економічна дипломатія в умовах військової агресії. Інноваційні процеси економічного та соціально-культурного розвитку : вітчизняний та зарубіжний досвід : тези доп. XV Міжнар. наук.-практ. конф. молод. учених і студ. (м. Тернопіль, 29-30 берез. 2022 р.). Тернопіль : ЗУНУ, 2022. С. 96–99. (0,2 д.а., особисто автору – 0,1 д.а.: обґрунтовано роль санкцій для економічної дипломатії України).

15. Кравчук Н.Я., Іващук О.В. Стратегічні вектори економічної дипломатії України в контексті геополітичного євроінтеграційного треку: нові виклики і можливості. Міжнародна економіка в умовах кліматичних змін: пандемічний та пост пандемічний період : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф. студ. та молод.

вчених (м. Тернопіль, 11 квіт. 2022 р.). Тернопіль : ЗУНУ, 2022. С. 96–99. (0,25 д.а., особисто автору – 0,1 д.а.: окреслено роль євроінтеграційних процесів для економічної дипломатії України).

16. Живко М. А., Іващук О. В. Міжнародні економічні санкції як форма стримування збройної агресії. Міжнародні відносини: Україна і світ в умовах воєнних викликів: тези доп. IV Міжнар. наук. конф. (м. Суми, 30 черв. 2022 р.). Суми : СДПУ ім. А. С. Макаренка, 2022. С. 73–76. (0,25 д.а., особисто автору – 0,15 д.а.: проаналізовано причини та напрямки використання економічних санкцій у світовій практиці).

17. Кравчук Н., Іващук О. Євроінтеграційний вектор зовнішньої політики України. Соціально-економічний та політичний розвиток країн у сучасних умовах: зб. наук. праць міжнар. наук.-практ. конф. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2022. С. 23–25. (0,2 д.а., особисто автору – 0,1 д.а.: розкрито етапи євроінтеграційної політики України).

18. Хоменська І. В., Іващук О. Практика країн у застосуванні інструментів економічної дипломатії. Інноваційні процеси економічного та соціально-культурного розвитку: вітчизняний та зарубіжний досвід: тези доп. XVI Міжнар. наук. конф. молодих учених і студ. (м. Тернопіль, 28–29 березня 2023 р.). Тернопіль : ЗУНУ, 2023. С. 168–170. (0,2 д.а., особисто автору – 0,1 д.а.: обґрунтовано інструменти економічної дипломатії, які застосовують європейські країни).

19. Хоменська І., Іващук О. Економічна дипломатія європейських країн та Китаю. Освіта, наука, бізнес: сучасний стан, проблеми та перспективи: матер. XI Націон. наук.-практ. конф. (м. Тернопіль, 10 трав. 2023 р.). Тернопіль : ФОП Осадца Ю. В., 2023. С. 10–11. (0,2 д.а., особисто автору – 0,1 д.а.: проаналізовано досвід Китаю у реалізації економічної дипломатії).

20. Заставний А., Іващук О. Санкції як інструмент економічної дипломатії та їхній вплив на економіку країн Близького Сходу. Освіта, наука, бізнес, енергетичні технології: сучасний стан, проблеми та перспективи: матер. XII Націон. наук.-практ. конф. (м. Тернопіль, 16 лист. 2023 р.). Тернопіль : ФОП Осадца Ю. В., 2023. С. 56–57. (0,15 д.а., особисто автору – 0,1 д.а.: обґрунтовано вплив економічних санкцій зовнішніх акторів на країни Близького Сходу.).

21. Запужляк В., Іващук О. Багатовекторність реалізації економічної дипломатії України. Сучасний стан та основні пріоритети розвитку економіки: матер. II Міжнар. наук.-практ. конф. Східноєвропейський центр наукових досліджень (м. Одеса, 14 квіт. 2024 р.). Одеса : Research Europe, 2024. С. 60–62. (0,2 д.а., особисто автору – 0,1 д.а.: аргументовано інвестиційну та торговельну складову зовнішньої політики України).

22. Іващук О. Багатоаспектність економічної дипломатії та сучасні виклики. Міжнародна економіка в умовах кліматичних змін: глобальні виклики: зб. тез доп. III Міжнар. наук.-практ. конф. (Тернопіль, 26 квіт. 2024 р.). Тернопіль : ЗУНУ, 2024. С. 304–306. (0,2 д.а.).

Текст дисертаційної роботи пройшов перевірку на наявність текстових запозичень Unichек. За результатами перевірки, виявлено відсутність текстових запозичень без належного посилання на джерело та встановлено, що

дисертаційна робота Івашука Олега Валентиновича на тему: «Економічна дипломатія України в умовах нового світового порядку» відповідає принципам академічної доброчесності.

Апробація результатів дослідження. Основні ідеї, положення, теоретичні й практичні висновки, та результати дисертаційної роботи доповідалися та отримали схвальні відгуки, отримали оприлюднення на всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференціях: «Монетарні і фінансові аспекти стабільного економічного розвитку» (м. Тернопіль, 2018 р.), «Інноваційні процеси економічного та соціально-культурного розвитку: вітчизняний та зарубіжний досвід» (м. Тернопіль, 2022 р.), «Міжнародна економіка в умовах кліматичних змін: пандемічний та пост пандемічний період» (м. Тернопіль, 2022 р.), «Міжнародні відносини: Україна і світ в умовах воєнних викликів» (м. Суми, 2022 р.), «Соціально-економічний та політичний розвиток країн у сучасних умовах» (м. Одеса, 2022 р.), «Інноваційні процеси економічного та соціально-культурного розвитку: вітчизняний та зарубіжний досвід (м. Тернопіль, 2023 р.), «Освіта, наука, бізнес: сучасний стан, проблеми та перспективи» (м. Тернопіль, 2023 р.), «Освіта, наука, бізнес, енергетичні технології: сучасний стан, проблеми та перспективи» (м. Тернопіль, 2023 р.), «Сучасний стан та основні пріоритети розвитку економіки» (м. Одеса, 2024 р.), «Міжнародна економіка в умовах кліматичних змін: глобальні виклики» (м. Тернопіль, 2024 р.).

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана діловою українською мовою із дотриманням наукового стилю викладення її змісту, характеризується смисловою завершеністю, логічною послідовністю розглянутих питань, точністю використання спеціальної термінології, чіткістю, ясністю та об'єктивністю викладення матеріалів дослідження. Стиль викладу матеріалів дослідження, наукових положень, висновків і рекомендацій є зрозумілим та доступним до його сприйняття.

Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту.

За актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю отриманих результатів, використанням теоретико-методичним інструментарієм, науковим та практичним значенням отриманих результатів, повнотою викладу матеріалів дисертації в наукових публікаціях дисертація Івашука Олега Валентиновича на тему: «Економічна дипломатія України в умовах нового світового порядку» відповідає спеціальності 292 – Міжнародні економічні відносини та вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44. Фаховий семінар рекомендує подати дисертаційну роботу Івашука Олега Валентиновича на тему «Економічна дипломатія в умовах нового світового порядку» за спеціальністю 292 – Міжнародні економічні відносини до захисту в разову спеціалізовану вчену раду.

У результаті розгляду дисертації Івашука О. В. та повноти публікації основних результатів дослідження

УХВАЛИЛИ:

1. Пропонувати Вченій раді затвердити такий склад разової спеціалізованої вченої ради:

Головою разової спеціалізованої вченої ради призначити доктора економічних наук, професора Зварича Романа Євгеновича, завідувача кафедри міжнародних економічних відносин Західноукраїнського національного університету.

Рецензентами:

доктора економічних наук, професора Лизун Марію Володимирівну, професора кафедри міжнародної економіки Західноукраїнського національного університету;

доктора економічних наук, професора Фліссака Костянтина Андрійовича, професора кафедри міжнародного права та міграційної політики Західноукраїнського національного університету.

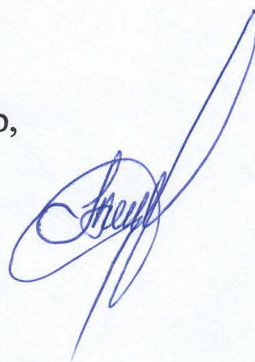
Опонентами:

доктора економічних наук, професора Булатову Олену Валеріївну, першого проректора Маріупольського державного університету;

доктора наук з державного управління, професора Залізнюк Вікторію Петрівну, професора кафедри світової економіки Державного торговельно-економічного університету.

2. Рекомендувати новоствореній разовій спеціалізованій вченій раді прийняти дисертаційну роботу до захисту.

Головуюча на засіданні
доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри
міжнародної економіки

Ірина ЗВАРИЧ